

Historie evropské integrace

Myšlenka společné Evropy

- Zabránit opakování tragédie dvou světových válek
- Zajištění evropského míru
- Regenerace zpustošené a zchudlé Evropy po světových válkách
- Vzájemná spolupráce
- Dvě významné osobnosti:
  - Robert Schuman – francouzský ministr zahraničních věcí
  - Jean Monnet – francouzský politik

Počátky integrace, 50. léta

9. května 1950 předložila Francie celému kontinentu tzv. Schumanův plán - **Společný trh pro uhlí a ocel**

Pařížská smlouva 1952 - uzavírají ji **Francie, Německo, Itálie, Belgie, Nizozemí a Lucembursko**

→ Vzniká ESUO – **Evropské společenství uhlí a oceli** - Dohoda o propojení uhelného a hutního průmyslu (na 50 let)

50. léta:

- spolupráce funguje, uvolnění politické situace
- integrační zájmy se soustřeďují na ekonomickou sféru
- zasedání v Bruselu – návrh na uspořádání

Počátky integrace, 50. léta

- **Římské smlouvy 1957**

O spolupráci ve všech oblastech hospodářství včetně zemědělství.

Smlouva o Evropském hospodářském společenství (EHS)

- Společný trh s volným pohybem osob, služeb, zboží a kapitálu (tzv. čtyři svobody) a přísnými pravidly hospodářské soutěže
- Rozvoj ekonomického života
- Hlavní cíl: založení celní unie
- Formování prvních politik: zahraniční obchod, doprava a zemědělská politika

Smlouva o EURATOM

- platforma pro jadernou energetiku, podporu atomového výzkumu, zvýšení bezpečnosti jaderných zařízení a především nadnárodní kontrolu zacházení se štěpným materiálem

Zakládající členové EHS a EURATOM byly stejné země jako v případě ESUO (**Francie, Německo, Itálie, Belgie, Nizozemí a Lucembursko**)

70. a 80. léta

1. **ledna 1973** se šestka rozšiřuje na devítku a to o **Velkou Británii, Dánsko a Irsko.**
  - Hlavní roli zde hrála Velká Británie – dlouhou dobu se VB distancovala od myšlenky ES.
  - Snaha VB o společný trh s nižší mírou integrace
  - Pro Brity bylo členství ekonomickou nutností
  - Irsko a Dánsko byly přímo závislé na obchodních vztazích s VB, proto byl vstup do ES v podstatě předurčen britským postupem
- **Období 1973-1985: období stagnace,**
- **Fakta:** Pokles ekonomické dynamiky vůči USA a Japonsku, zvětšování technologické mezery, nízká konkurenceschopnost
- **1985:** nová Komise v čele s J. Delorse, strategický úkol : dokončit vnitřní trh a odstranit všechny bariéry, které tomu brání,

Jednotný evropský akt (JEA)

1. července 1987 vstoupil v platnost

„Jednotný evropský akt“

- otvíral cestu k vytvoření společného vnitřního trhu dvanácti členskými státy a řešil i otázky institucionální
- Zrušeno právo veta při hlasování v Radě
- Zapojení Evropského parlamentu do legislativních záležitostí
- Stanoven harmonogram pro dokončení vnitřního trhu, tedy trhu bez vnitřních hranic
- Užší spolupráce v oblasti zahraniční politiky
- **Stanoven nový cíl: vytvoření hospodářské a měnové unie (společná měna pro členy ES)**

Maastrichtská smlouva

Maastrichtská smlouva 1993 –

Vytvořila strukturu s třemi samostatnými oblastmi, které bývají nazývány jako tři pilíře:

- 1. pilíř:** zahrnuje tři zakládající smlouvy o ES - vytvořily právní a institucionální základ pro **celní unii, jednotný evropský trh a Hospodářskou a měnovou unii.**
- 2. pilíř:** zahrnuje **společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP)** umožňující, aby EU vystupovala v mezinárodních vztazích jako samostatný činitel a prosazovala svůj vliv a společné zájmy
- 3. pilíř:** zahrnuje **policejní a soudní spolupráci v trestních věcech.** Cílem je společným postupem členských států Evropské unie zajistit všem občanům prostor svobody, bezpečnosti a práva, a to prevencí a bojem proti kriminalitě,

Amsterodamská smlouva

Vstoupila v platnost 1. května 1999

- Právní zakotvení možnosti **vícerychlostní Evropy** (různá dynamika integračního procesu pro jednotlivé státy)
- Změny institucionální: posílení role EP (posíleny jeho spolurozhodovací pravomoci), Rada má pravomoc rozhodovat kvalifikovanou většinou, posílení postavení a pravomocí Komise
- Odložení zásadních institucionálních změn
- Posílení dalších společných politik, zjednodušení smluv

Smlouva z Nice

- Vstoupila v platnost v roce 2003
- institucionální reforma – **příprava na rozšíření:**
  - rozšíření principu většinového hlasování na 29 oblastí
  - hlasování v Radě ministrů EU: počet hlasů adekvátní podílu obyvatelstva na celkové populaci EU + 3 velké státy mohou přehlasovat ostatní
  - počet komisařů v EK: velké státy se vzdají 2. komisaře, celkem max. 27 komisařů; po dalším rozšíření další negociace
  - posílení pravomocí předsedy EK (možnost odvolávat komisaře)

Ústavní smlouva (Smlouva pro Evropu)

- 2002 – 2003 Evropský konvent – formulace návrhu
- 2004 přijata Evropskou radou
- **2005 ztroskotat ratifikační proces** (zamítnutí v referendech ve Francii a Nizozemí)
- ani mezinárodní smlouva, ani ústava

Výhrady vůči Ústavní smlouvě:

- délka, nepřehlednost
- zrušení principu jednomyslnosti
- přednost před právem členských zemí
- přeměna na evropský superstát
- demokratický deficit atd.

Lisabonská smlouva (Reformní smlouva)

Podpis v prosinci 2007 v Lisabonu

- červen 2008 – zamítnuta v irském referendu
- **90%-ní shoda** s textem Ústavní smlouvy
- smlouva **nemá ústavní charakter** – chybějí pasáže o společných symbolech EU
- jako dodatek a v menším rozsahu zahrnuje i Chartu základních práv
- snížení počtu eurokomisařů na 2/3 počtu člen. států
- možnost vystoupit z EU
- předseda Evropské rady **volený na 2,5 roku** (nyní Herman van Rompuy)
- Zřízena funkce „**ministra zahraničí**“ – spojení funkce úřadu vysokého představitele pro zahr. a bezp. politiku a komisaře pro zahraniční vztahy (nyní Catherine Ashtonová)